

Outi Kuivasniemi

WHO:n hallintoneuvoston erityisistunto 10.12.2023

Maailman terveysjärjestö WHO:n pääjohtaja kutsuu koolle 10.12.2023 hallintoneuvoston erityisistunnon keskustelemaan Gazan terveystilanteesta. Kokous järjestetään hallintoneuvoston säännön 6 mukaisella menettelyllä, jonka mukaan pääjohtajan tulee kutsua hallintoneuvosto koolle 30 päivän sisällä vähintään 10 hallintoneuvoston jäsenen pyynnöstä. WHO:n pääjohtaja on vastaanottanut pyynnön. Kokouksen asialista on rajattu ainoastaan pyynnössä mainittuun aiheeseen, konfliktin aiheuttamat katastrofaaliset vahingot Palestiinan terveysjärjestelmälle ja alueen humanitaarinen tilanne.

WHO seuraa terveystilannetta Gazassa ja tuottaa välttämättömiä terveyspalveluita ja lääkinnällistä avustusta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. WHO on toistuvasti alleviivannut tilanteen vakavuutta. WHO:n mukaan terveysjärjestelmän tilanne asettaa potilaiden hoidon vaaraan ja heikentyvät elinolosuhteet lisäävät merkittävästi muun muassa tartuntatautien riskejä. Suurin osa sairaaloista ja perusterveydenhuollon klinikoista on poissa käytöstä. Terveystieteiden tutkimukseen on Gazan alueella kohdistunut 181 iskua 23.11. mennessä.

Gazan konflikti on YK:n tietojen mukaan johtanut yli 14 500 palestiinalaisen kuolemaan ja 35 000 haavoittumiseen. Yli 1,8 miljoonaa ihmistä on joutunut siirtymään kodeistaan. Gazan 23 suurta sairaalaa ei ole enää toimintakuntoisia, jäljellä olevat 13 ovat joko osittain tai minimaalisesti toiminnassa ja niiden sänkykapasiteetti on ylittynyt suuresti. Kaksi kolmasosaa pääasiallisista terveyskeskuksista ei ole toiminnassa ja 97% terveyssektorin kumppaneista ei ole toimintakykyisiä. Tulitauosta huolimatta pohjoisten asukkaiden veden saannissa ei ole juuri ollut parannusta. Suurin osa vedentuotantolaitoksista ei ole toiminnassa osin polttoainepulan ja osin vaurioitumisen vuoksi. Huolet nestehukasta ja vesivälitteisten tautien leviämisestä jatkuvat likaisen veden käytön vuoksi.

Tarvikkeiden, varusteiden ja henkilöstön liikkuminen Gazaan on vakavasti rajoittunutta. Sairaalat ovat täynnä ihmisiä, ja niillä on kiireellinen tarve tarvikkeille ja infralle. Samaan aikaan suuri määrä terveyssektorin työntekijöitä ovat joutuneet siirtymään etelään. WHO:n pääjohtaja toisti huolensa tartuntatautien suuresta riskistä alueen sisäisesti siirtymään joutuneiden suojissa johtuen vakavasta ylikansoituksesta ja terveys-, vesi- ja sanitaatiojärjestelmien häiriöistä. Yli 111 000 akuuttia hengitysinfektiotapausta, 36 000 alle 5-vuotiaiden lasten ripulitautia ja 24 000 ihottumaa on rekisteröity kriisin alusta lähtien.

Valmisteilla on todennäköisesti ainakin yksi päätöslauselma. Ainoastaan hallintoneuvoston 34 jäsentä äänestävät kokouksessa. Palestiina on WHO:n tarkkailijajäsen ja osallistuu tarkkailijana kokoukseen. Suomi osallistuu EU:n kannanmuodostukseen.

Suomi ei tällä hetkellä ole hallintoneuvoston jäsen, mutta osallistuu kokoukseen tarkkailijana. Kokouksessa Suomea edustavat pysyvä edustaja, suurlähettiläs Heidi Schroderus-Fox Suomen pysyvästä edustustosta Genevessä, kansainvälisten asiain neuvos Outi Kuivasniemi sosiaali- ja terveysministeriöstä, terveysalan erityisasiantuntija Pasi Mustonen Suomen edustustosta Euroopan unionissa, erityisasiantuntija Annika Launiala sosiaali- ja terveysministeriöstä ja erityisasiantuntija Kaisa Lähdepuro Suomen pysyvästä edustustosta Genevessä.